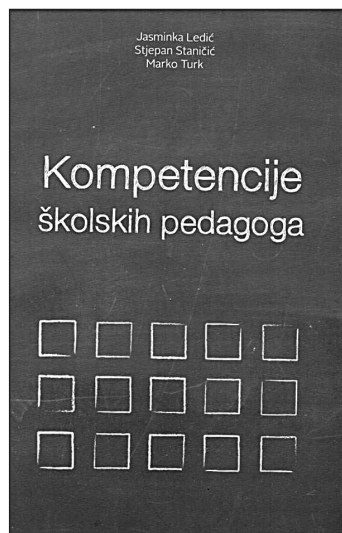

Kako odrediti kompetencije školskih pedagoga

Jasminka Ledić, Stjepan Staničić
i Marko Turk

Kompetencije školskih pedagoga.

Rijeka: Filozofski fakultet, 2013.

U razdoblju od 1950. do 1960. godine u Hrvatskoj i ostalim republikama bivše države provodile su se reforme školskoga sustava. Tadašnji reformatori prihvatili su znanstvene spoznaje da su predškolskim ustanovama i školama potrebni, osim odgojiteljica i učitelja, i specijalizirani stručnjaci. Tako su dr. sc. Ivan Furlan i njegovi suradnici počeli veliki pothvat: zapošljavanje prvih školskih psihologa, a zatim i školskih pedagoga. Početak rada prvih stručnih suradnika u našem školskom sustavu bio je sličan onome u Bostonu (SAD). davne 1909. godine kada su počela raditi prva dva školska psihologa. Kasnili smo više od četrdeset godina (!), ali smo uhvatili korak s naprednim školskim sustavima u svijetu. U proteklih šezdeset godina bilo je uspona i padova u shvaćanju smisla postojanja i djelovanja stručnjaka koje u Hrvatskoj danas nazivamo stručni suradnici, dok je u svijetu češći naziv školski savjetodavni radnici (*school counsellors*).

U djelovanju stručnih suradnika u školskom sustavu praksa odgoja ide ispred teorije. Nedostaju nam teorijske i metodološke rasprave o smislu postojanja stručnih suradnika. Zanimljivo je da programski dokumenti koji određuju smisao, ciljeve, sadržaj i normative rada stručnih suradnika, ustvari, specijaliziranih stručnjaka za istraživanje, inovacije i razvoj. Stručni suradnici nemaju ni kvalitetne specijalizirane literature (teorijska djela, priručnici, istraživački instrumenti i sl.) koja je prijeko

potrebna za uspješan rad u odgojnoj praksi. Dio te praznine popunjava znanstvena monografija pod naslovom „Kompetencije školskih pedagoga“ objavljena u Rijeci 2013. godine u nakladi Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Njena osnovna tema prepoznaje se iz naslova. Naime, poznati riječki pedagozi – znanstvenici: dr. sc. Jasminka Ledić, dr. sc. Stjepan Staničić i Marko Turk, znanstveni novak i asistent, istražuju temeljna pitanja profesije školskog pedagoga primjenom teorije kompetencija. U monografiji prepoznamo i teoriju profesije i teoriju razvoja.

Pedagoška monografija „Kompetencije školskih pedagoga“ nastala je u okviru aktivnosti autora na poznatom znanstveno-istraživačkom projektu „Sveučilište i vanjsko okruženje u kontekstu europskih integracijskih procesa“ (voditeljica: dr. sc. Jasminka Ledić) kojeg je odobrilo i financijski pomoglo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske.

Tko je školski pedagog? Kako je tekao povijesni razvitak profesije školskog pedagoga? Koja je razlika između školskog pedagoga i ostalih stručnih suradnika u školi? Na ova i niz drugih pitanja autori su u svojoj znanstvenoj monografiji tražili i ponudili odgovore izborom adekvatnog teorijsko-metodološkog okvira. Dakle, najprije su obradili važna teorijska pitanja, a zatim prešli na prezentiranje rezultata originalnog empirijskog istraživanja o kompetencijama školskih pedagoga.

U prošlosti je bilo više pokušaja definiranja smisla postojanja i djelovanja stručnih suradnika u školi (pedagoga, psihologa i dr.). Prvi sustavan i znanstveno utemeljen pokušaj u tom smjeru u Hrvatskoj bila je poznata „Konceptcija razvojno-pedagoške djelatnosti...“ iz 1986. godine. Autori monografije kritički konstatiraju da se navedeni programski dokument, kao i slični koji su nastali kasnije, nisu dosljedno provodili u životu škole. To je otvorilo prostor voluntarizmu u rješavanju bitnih pitanja profesije stručnih suradnika u školi. Dokazana je važnost djelovanja školskih pedagoga u školi. Teškoće koje prate ovu profesiju, smatraju autori, mogu se otkloniti definiranjem kompetencija školskih pedagoga kao profesionalca koji djeluje u timu ostalih stručnih suradnika, ravnatelja škole i učitelja. U namjeri da dokažu vrijednost primjene teorije kompetencija u rješavanju bitnih pitanja u radu školskog pedagoga, autori su osmislili i proveli empirijsko istraživanje. Ukupan sadržaj monografije je, nakon uvodne riječi autora, razvrstan u ova poglavlja:

1. Uloga školskih pedagoga u Hrvatskoj i njena konceptualizacija;
2. Područja rada školskih pedagoga;
3. Pretpostavke profesionalnosti školskih pedagoga;
4. Kompetencije školskih pedagoga;
5. Kompetencije školskih pedagoga: rezultati empirijskog istraživanja;
6. Zaključci;
7. Preporuke, prijedlozi i otvorena pitanja;

8. Prilozi (instrumenti istraživanja);
9. Sažetak;
10. Abstract i
11. Literatura.

Na samome kraju možemo pročitati i osnovne podatke o autorima, te indeks autora i indeks pojmova.

Istraživanje je provedeno primjenom on line upitnika u kojem su navedene sve bitne kompetencije školskog pedagoga (nabrojane su 43!). Ispitanici, ukupno 508 školskih pedagoga u osnovnim i srednjim školama, procjenjivali su važnost kompetencija potrebnih za rad školskih pedagoga te doprinos visokoškolskog obrazovanja i programa stručnog usavršavanja u ovladavanju tim kompetencijama a imali su i mogućnost priopćiti svoja iskustva iz prakse. Vjerujemo da će čitatelji pozorno čitati odgovore (komentare i prijedloge) školskih pedagoga u okviru pitanja otvorenog tipa. Recenzent knjige dr. sc. Metod Resman, poznati slovenski pedagog i stručnjak za školski savjetodavni rad, posebno ističe shvaćanje pedagoga o važnosti profesionalizacije njihove profesije. Poznati pedagog još izdvaja ono što je razvidno i iz samih komentara školskih pedagoga; da je njihovoj profesiji potrebna podrška drugih: „od školske politike i koncepta rada svake pojedine škole, vodstva škole, roditelja i učitelja“ (izvod iz recenzije, na zadnjoj korici knjige).

Monografija „Kompetencije školskih pedagoga“ je znanstveno djelo utemeljeno na kritičkoj analizi relevantne literature i rezultatima uspješno provedenog empirijskog istraživanja. Autori vjeruju da jasno određene kompetencije predstavljaju osnovni uvjet za efikasno djelovanje školskih pedagoga. Rasprava i preporuke koje nude, nakon pojedinih poglavlja i na kraju monografije, jasan su putokaz kako prevladavati teškoće u radu školskih pedagoga. Autori su uspješno približili teorijsko mišljenje i stavove, rezultate empirijskih istraživanja i preporuke: nositeljima obrazovne politike, organizatorima sveučilišnog i cjeloživotnog obrazovanja pedagoga, ravnateljima škola, učiteljima, stručnim suradnicima, posebno školskim pedagozima i budućim pedagozima. Preporučamo čitateljima monografiju „Kompetencije školskih pedagoga“ kao vrijedno znanstveno djelo u kojem se prvi put u Hrvatskoj na sustavan način objašnjavaju temeljna pitanja profesije školskih pedagoga pomoću teorije kompetencija. Monografija poznatih riječkih pedagoga, J. Ledić, S. Staničića i M. Turka, može biti poticaj i ostalim autorima da nastave s istraživanjem profesije pedagoga i profesije ostalih stručnih suradnika u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama, te učeničkim domovima.

Dr. sc. Mile Silov, redoviti profesor u mirovini,
mile.silov@ufzg.zg

